

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate marks.

Q.1 Explain the meaning of any Four Terms in not less than five lines each :- [8]

- i) Conceptual skill
- ii) Narrow Span of control
- iii) Quality
- iv) Line Organisation
- v) Planning premises
- vi) Minimum stock level
- vii) Informal organisation.

Q.2 Answer any TWO of the following :- [16]

- a) "Management is an art as well as science" explain.
- b) Explain the steps in planning.
- c) What are the principles of organising?

Q.3 Answer any two of the following :- [16]

- a) What is delegation of authority? What are the steps in the process of delegation of authority?
- b) Explain the scope of production management.
- c) What is Inventory management? What are the objectives of inventory management?

OR

Q.3 Write notes on any TWO : [16]

- i) Principles of management.
- ii) Span of control
- iii) Matrix organisation
- iv) Production system

Q.4 Case Study : [10]

A book stall owner wants to organise a book fair. Owner is not aware of the type of organisation structure to have. He asks for your advice on whether to have a formal structure or an informal structure. Advice him. You can make necessary assumptions. Substantiate your suggestions.

सुचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे गुण दर्शवतात.

३. इंग्रजी प्रश्न मूळ मानावेत.

प्र. १ खालीलपैकी कोणत्याही चार संज्ञांचे स्पष्टीकरण प्रत्येकी सुमारे पाच ओळीत करा :- (८)

- १) कल्पना शक्तीचे कौशल्य
- २) उभीसंघटन रचना
- ३) गुणवत्ता
- ४) रेषीय संघटना
- ५) नियोजन क्षेत्र
- ६) किमानसाठा पातळी
- ७) अनौपचारिक संघटना

प्र. २ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा . (१६)

- अ) "व्यवस्थापन ही एक कला व शास्त्र आहेत" स्पष्ट करा.
- ब) नियोजन प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.
- क) संघटनेची तत्त्वे कोणती ?

प्र. ३ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :- (१६)

- अ) अधिकार प्रदान म्हणजे काय ? अधिकार प्रदान प्रक्रियेतील टप्पे सांगा.
- ब) उत्पादन व्यवस्थापनाचे विविध घटक कोणते ते वर्णन करा.
- क) सामग्री व्यवस्थापन म्हणजे काय ? सामग्री व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे कोणती ?

अथवा

प्र. ३ टीपा लिहा. (कोणतेही दोन) (१६)

- १) व्यवस्थापनाची तत्त्वे
- २) व्यवस्थापन नियंत्रण
- ३) मॅट्रिक्स संघटन
- ४) उत्पादन पध्दती

प्र. ४ घटना अभ्यास : (१०)

एक पुस्तक विक्रेत्याला ग्रंथ जत्रा आयोजित करावयाची आहे. कोणती संघटनात्मक रचना यासाठी आवश्यक आहे. यासंबंधी मालकाला ज्ञान नाही. औपचारिक रचना असावी की अनौपचारिक या संबंधी त्यांना तुमचा सल्ला हवा आहे. त्यांना सल्ला द्या. आवश्यक ती गृहीते धरू शकता. तुमच्या सूचनांचे समर्थन करा.

